

Department of
Justice

www.dojni.gov.uk

TEISINGUMO DEPARTAMENTAS

NUKENTĖJUSIŲJŲ CHARTIJOS

SANTRAUKA

**Nukentėjusiųjų nuo nusikalstamų
veikų teisės**

**JŪSŲ TEISIŲ IR JUMS TEIKTINOS
PARAMOS IŠAIŠKINIMAS**

Jei Jūs nukentėjote nuo nusikalstamos veikos (elgesio pripažįstamo teisės pažeidimu), Jūs **turite teisę** gauti tam tikrą informaciją ir paslaugas iš baudžiamosios teisenos sistemos paslaugų teikėjų. Tai apima Šiaurės Airijos policijos tarnybą (ang. Police Service of Northern Ireland), prokuratūrą (ang. Public Prosecution Service), Šiaurės Airijos teismų ir tribunolų tarnybą (ang. Northern Ireland Courts and Tribunals Service), Šiaurės Airijos kalėjimų tarnybą (ang. Northern Ireland Prison Service), Probacijos valdybą Šiaurės Airijai (ang. Probation Board for Northern Ireland), Jaunimo teisingumo agentūrą (ang. Youth Justice Agency) ir paramos nukentėjusiesiems paslaugų teikėjus Šiaurės Airijoje (ang. Victim Support NI ir NSPCC Young Witness Service).

Nukentėjusiųjų chartija yra chartija, skirta nukentėjusiesiems nuo nusikalstamų veikų. Joje išaiškinamos Jūsų teisės bei paslaugų, kurias Jums turėtų suteikti minėtos organizacijos, teikimo standartai. Didžioji dauguma paslaugų ir teisių pagal Chartiją bus taikytinos tik tuomet, jei apie nusikalstamą veiką buvo pranešta policijai ir yra iškelta baudžiamoji byla. Net jei niekas nėra patrauktas baudžiamojon atsakomybėn, Jūs vis tiek turėsite šias teises ir galėsite gauti Chartijoje nurodytas paslaugas.¹ Šis dokumentas apibendrina Chartijoje pateiktus esminius klausimus ir teises. Tai nėra tiesioginis Chartijos vertimas.² Išsami informacija apie teises ir apie tai, kaip ir kokiomis sąlygomis jos įgyvendinamos yra išdėstyta pagrindinėje Chartijoje. Toliau tekste pateikiama trumpa pagrindinių elementų apžvalga – teisių yra daugiau nei 22, kurioje išsamiau išdėstytos visos Jums taikytinos Chartijoje aprašytos teisės. Joje taip pat išaiškintos šių teisių taikymo sąlygos ir išimtys.

Nukentėjusiųjų chartiją galima rasti interneto svetainėje www.nidirect.gov.uk/victimcharter. Informaciją apie paslaugų teikėjus ir paramos organizacijų kontaktinius duomenis, įskaitant specialistų teikiamas paramos paslaugas, galima rasti interneto svetainėje www.nidirect.gov.uk/victimsupportorganisations arba **Chartijos C priede**.

Chartija taip pat skirta paslaugų teikėjams, kurie yra įpareigoti teikti paslaugas pagal Chartiją ir įgyvendinti Jums priklausančias teises.

TEISIŲ APŽVALGA

Įprastine tvarka Jūs **turite teisę**:

- į pripažinimą ir sąžiningą, profesionalų, orų bei pagarbų elgesį su Jumis;
- būti suprastas ir suprasti – jei reikia, vartojant Jūsų gimtąją kalbą;
- gauti naujausią, susijusią informaciją kiekviename iš pagrindinių etapų;
- išdėstyti savo poreikius, į kuriuos paslaugų teikėjai turi atsižvelgti;
- būti informuotas apie galimą paramą ir atsivesti ką nors, kas galėtų Jus paremti, su savimi;

¹ Tai apima kai niekas nebuvo nustatytas, sulaikytas, apmokestintas, patrauktas baudžiamojon atsakomybėn ar nuteistas už asocijuotos nusikaltimą. Teises į išmokas ir daugelį kitų paslaugų bus galima įgyti tik tais atvejais, kai pradedamas baudžiamasis procesas. Paramos paslaugas galima bus gauti nepriklausomai nuo to.

² 2015 m. lapkričio mėn. Nukentėjusiųjų chartija buvo įteisinta, ši santrauka juridinės galios neturi. Apibendrinant pagrindinius aspektus, kai kurie terminai gali būti pakeisti. Kai kuriais atvejais, gali būti neįmanoma suteikti visas paslaugas, nurodytas Chartijoje, dėl atskirų veiksmų ar praktinių apribojimų, pavyzdžiui, kai byla yra nagrinėjama labai sparčiai.

- kreiptis dėl kompensacijos, jei nukentėjote nuo smurtinio nusikaltimo;
- prašyti apsilankymo teisme susipažindinimo tikslais ir prašyti kaip įmanoma didesnės atskirties nuo kaltinamojo teismo metu;
- į galimybę papasakoti teismui, kokią žalą patyrėte dėl nusikalstamos veikos tuo atveju, jeigu byla perduodama teismui;
- prašyti informacijos apie tai, kaip pažeidėjui vykdomas nuosprendis; ir
- pranešti paslaugų teikėjams, jei esate nepatenkintas teikiama paslauga.

1. Būti pripažintu ir **turėti teisę** į mandagų, orų, supratingą, taikytiną, profesionalų ir nediskriminuojantį elgesį su jumis.

2. Reikalauti, kad paslaugų teikėjai imtųsi atitinkamų priemonių, skirtų užtikrinti, kad Jūs galite **suprasti**, ką jie sako Jums ir kad jie supranta, ką Jūs sakote jiems.

3. **Gauti informaciją apie tai, kas vyksta** su policija suderintu laiku, jei policija tiria nusikalstamą veiką.

4. **Gauti informaciją** apie:

- tai, ko galima tikėtis iš baudžiamosios teisenos sistemos;
- su nusikalstama veika susijusią nuorodinę informaciją;
- Jums teiktiną pagalbą ir paramą (įskaitant informaciją apie specialistų teikiamos paramos organizacijas);
- sprendimus sustabdyti ar nutraukti tyrimą;
- sprendimą netraukti asmens baudžiamojon atsakomybėn;
- nusikalstamas veikas, už kurias kaltinamasis yra patrauktas baudžiamojon atsakomybėn;
- pagrindinių teismo posėdžių (teismo proceso¹, nuosprendžio paskelbimo ir apeliacijų teikimo) datą, laiką ir vietą;
- atitinkamų paleidimo už užstatą posėdžių (kai tai susiję tiesiogiai su Jumis) ir teismo proceso rezultatus;
- prašymo atlyginti išlaidas pateikimą, jei prašoma duoti parodymus;
- kompensacijos reikalavimo teikimą (paprašius); ir
- nukentėjusiųjų informavimo sistemas (kai taikytina).

5. Paprašius, **turėti galimybę naudotis nemokamomis vertimo raštu ar žodžiu paslaugomis**, jei nekalbate ar nesuprantate angliškai, toliau nurodytais atvejais:

- kai Jūs pranešate apie nusikaltimą;
- kai Jums teikiamas nusikaltimo pripažinimas;
- kai Jums teikiama informacija apie pagrindinių teismo posėdžių datą, laiką ir vietą;
- kai duodate parodymus; ir
- kai Jums teikiama informacija apie teismo proceso rezultatus.

6. **Atsivesti** kokį nors savo pasirinktą **asmenį, kuris Jus**

7. Būti nukreiptam ir priklausomai nuo Jūsų poreikių gauti

8. Reikalauti, kad būtų **įvertinti Jūsų poreikiai**, siekiant

¹ Šioje Chartijoje nuorodos į teismo procesą apima ir nuorodą į ginčus Magistratų teisme (žemiausios instancijos teisme).

palaikytų susitinkant su paslaugų teikėjais, išskyrus atvejus, kai tai nebūtų geriausia Jūsų labai arba galėtų paveikti bylą.

nemokamas konfidencialias paslaugas (įskaitant specialistų paslaugas), kurios gali Jums padėti – **paramos paslaugas**.

nustatyti ar Jums reikia papildomos pagalbos duodant parodymus policijai arba teisme.

9. Būti **apklausiamas** policijos kaip įmanoma mažiau – tik tiek kartų, **kiek tai yra tikrai būtina** tyrimui, taip dalyvauti tokiose apklausose kartu su Jūsų pasirinktu asmeniu (išskyrus atvejus, kai tai trukdytų policijos tyrimui).

10. Gauti informaciją apie tai, ar **įtariamasis bus patrauktas baudžiamojon atsakomybėn** ir reikalauti, kad sprendimas nepatraukti to asmens baudžiamojon atsakomybėn būtų peržiūrėtas, jei Jūs to prašote.

11. Kaip įmanoma greičiau **atgauti savo turtą**, jei jis buvo paimtas kaip įrodymas, išskyrus atvejus, kai toks turtas reikalingas vykdant tyrimą arba teismo proceso metu arba jo grąžinimas prilygtų teisės pažeidimui.

12. Pateikti prašymą dėl **kompensacijos**, jei nukentėjote nuo smurtinio nusikaltimo (per du metus nuo žalą sukėlusio įvykio dienos).

13. Turėti galimybę pateikti teismui asmeninį **nukentėjusiojo pareiškimą** apie tai, kaip nusikalstama veika Jus paveikė (jeigu byla perduodama teismui)

14. Gauti informaciją apie tai, ar Jums reikės **duoti parodymus teisme**, bei informaciją, padėsiančią tam pasiruošti.

15. Aptarti visus savo poreikius su savo **bylos pareigūnu iš Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyriaus** ir būti nukreiptas pas tinkamą paramos nukentėjusiesiems paslaugų teikėją (jei taikytina), kuris galėtų suteikti Jums informaciją apie paslaugas (įskaitant specialistų paslaugas)

16. Prašyti organizuoti **supažindinimo su teismu apsilankymą** prieš pradėdant nagrinėti bylą; įeiti į pastatą per kitas duris, nei įtariamasis nusikaltimą padaręs asmuo, ir sėdėti atskiroje laukimo vietoje, jei įmanoma.

17. Būti **apsaugotas nuo kontakto** su įtariamu pažeidėju teisme, jei įmanoma.

18. Jei dalyvaujate programose, kuriose tenka **bendrauti su pažeidėju**, reikalauti, kad būtų imtasi priemonių Jūsų **saugumui užtikrinti**.

19. Žinoti kada pažeidėjas yra paleidžiamas iš kalnimo vietos ar ligoninės arba kada jam skiriama priežiūra, kaip nuosprendžio dalis, jei esate užsiregistravę atitinkamoje nukentėjusiųjų **informavimo sistemoje** (kai bausmės trukmė ilgesnė negu 6 mėnesiai).

20. Išreikšti susirūpinimą paslaugų teikėjui ar nepriklausomai institucijai, jei nesate patenkintas teikiamomis paslaugomis ar manote, kad paslaugų teikėjai neįgyvendino Jums pagal Chartiją priklausančių teisių.

21. Turėti reikalų su asmenimis, kurie yra **tinkamai apmokyti** dirbti su nukentėjusiais.

22. Kitas paslaugas ir pagalbą, jei **gyvenate kitoje ES valstybėje-narėje**.

Baudžiamosios teisenos proceso suvestinė struktūrinė schema

1. Pranešimas apie nusikalstamą veiką

Šis procesas prasideda, kai nukentėjusysis (ar koks kitas asmuo, kuris žino kas nutiko) praneša policijai apie nusikalstamą veiką. Kiekvieno nukentėjusiojo atvejis yra išskirtinis, todėl poreikiai kiekviename proceso etape gali būti skirtingi.

2. Paramos paslaugos

Jūs galite gauti paramos paslaugas, įskaitant specialistų paramą, nepriklausomai nuo to, ar pranešėte policijai apie nusikalstamą veiką, ar ne. Susisieki su ŠA (Šiaurės Airijos) pagalbos nukentėjusiesiems tarnyba (ang. Victim Support NI) telefonu 028 9024 3133. Ši tarnyba taip pat gali patarti dėl specialistų paramos. Daugiau informacijos galima rasti interneto svetainėje www.victimsupportni.co.uk.

3. Policijos tyrimas

Policija tirs nusikalstamą veiką ir įvertins kokios paramos Jums reikia. Policija Jus nukreips į nukentėjusiesiems pagalbą Šiaurės Airijoje teikiančias tarnybas. Jums gali tekti duoti parodymus. Policija Jums praneš, ar įtariamasis buvo nustatytas ir reguliariai teiks Jums naujausią informaciją. Jei įtariamasis nenustatytas arba nėra pakankamai įrodymų, tyrimas gali būti užbaigtas. Kai kuriais atvejais policija gali nagrinėti bylą, neperduodant jos teismui.

4. Ar tai nukeliaus į teismą?

Jei policija nusiunčia bylą į prokuratūrą, prokuroras sprendžia, ar yra surinkta pakankamai įrodymų, kad byla būtų nukreipta į teismą, ir ar tokiu atveju tai neprieštaraus viešajam interesui. Kai kuriais atvejais prokuroras gali nuspręsti, kad,

pavyzdžiui, įspėjimas yra labiau tinkama priemonė. Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyrius praneš Jums apie sprendimą. Jei byla perduodama teismui, šis skyrius įvertins, kokios paramos Jums reikia ir suteiks jums informaciją apie tai, kaip sudaryti asmeninį nukentėjusiojo pareiškimą. Jis taip pat pasakys Jums, ar turėsite duoti parodymus teisme.

5. Pasiruošimas teismui

Priklausomai nuo Jūsų amžiaus, galite gauti paramą iš ŠA pagalbos nukentėjusiesiems Liudytojų tarnybos (ang. Witness Service) (18 metų ir vyresniems asmenims) arba iš NSPCC jaunųjų liudytojų tarnybos (ang. Young Witness Service) (jeigu esate jaunesnis nei 18 metų). Tai gali apimti apsilankymą teisme, kad geriau suprastumėte, ko tikėtis.

6. Teismo procesas ir parodymų davimas

Jei atsakovas prisipažįsta kaltu prieš prasidedant teismo procesui, įprastai Jums nebereiks duoti parodymų. Jei teismo procesas pradedamas, Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyrius nuolatos informuos Jus apie tai, kas vyksta ir ką turite daryti. Taip pat jie dar kartą įvertins, kokios paramos Jums gali prireikti. Jei turite papildomų poreikių, Jums gali būti suteikta papildoma pagalba (žinoma kaip „specialiosios priemonės“), jei to norite ir teisėjas su tuo sutinka.

7. Rezultatas

Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyrius praneš Jums apie bylos baigtį. Jei atsakovas bus pripažintas kaltu ar prisipažins kaltu, šis skyrius informuos Jus apie paskirtą bausmę ir išaiškins, ką būtent tai reiškia.

8. Po teismo proceso

Jei paskirtos bausmės trukmė yra šeši mėnesiai ar daugiau, pažeidėjas bus prižiūrimas Probacijos tarybos Šiaurės Airijai arba gydomas psichiatrijos ligoninėje, Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyrius atsiųs Jums išsamią informaciją apie atitinkamą nukentėjusiųjų informavimo sistemą po apkaltinamojo nuosprendžio.

Išsamesnis struktūrinė schema pateikta Nukentėjusiųjų chartijos **D priede** (www.nidirect.gov.uk/victimcharter). Kiekvieno nukentėjusiojo atvejis bus išskirtinis, todėl Jūsų poreikių mastas kiekviename proceso etape gali būti skirtingas.

Ar aš turiu teisę gauti Chartijoje nurodytas paslaugas?

Jei esate tiesiogiai nukentėjęs nuo nusikalstamos veikos auka ir pranešėte apie šią nusikalstamą veiką policijai, **turite teisę** gauti Nukentėjusiųjų chartijoje nurodytas paslaugas ir paramą. Tai apima ir tuos atvejus, kai esate susijęs su asmeniu, kaltinamu nusikalstama veika. Toliau nurodyti kiti asmenys, turintys teisę gauti Chartijoje nurodytas paslaugas:

- (i) asmens, kuris mirė po nusikalstamos veikos, šeimos narys ar atstovas, nepriklausomai nuo to ar tai yra tiesioginis nusikalstamos veikos rezultatas, ar ne;
- (ii) šeimos narys (arba atstovas – paprastai tuo atveju, kai šeimos narių nėra ar su šeimos nariu negalima susitarti), kai dėl jūsų fizinės ar psichinės būklės pagrįstai negalima tikėtis, kad Jūs (kaip nukentėjęs nuo nusikalstamos veikos) pats kreipsitės dėl paslaugų teikimo arba jos bus Jums suteiktos;
- (iii) vaiko ar jaunuolio tėvas arba motina (kurie gali gauti papildomas paslaugas

kartu su vaikui teikiamomis paslaugomis, arba gauti paslaugas vietoje vaiko).

Jūs ir Jūsų šeimos nariai taip pat turi teisę kreiptis dėl paramos paslaugų teikimo, įskaitant specialistų teikiamas paramos paslaugas, net jei nepranešėte apie nusikalstamą veiką policijai. Susidūrus su baudžiamosios teisenos sistema, Jūs **turite teisę** bendrauti su asmenimis, kurie yra tinkamai apmokyti atlikti savo pareigas ir bendrauti su nukentėjusiais.

Paramos paslaugos

Jūs galite būti nukreipti ir, priklausomai nuo Jūsų poreikių, gauti nemokamas konfidencialias paramos paslaugas, kurios gali Jums padėti. Tai apima paslaugas, kurias teikia ŠA paramos nukentėjusiesiems tarnyba (Victim Support NI)¹ ir NSPCC Nacionalinė smurto prieš vaikus prevencijos ir vaikų teisių apsaugos tarnyba (ang. NSPCC Young Witness Service).

ŠA paramos nukentėjusiesiems tarnyba padeda asmenims, kurie nukentėjo nuo nusikalstamų veikų ar buvo jų liudytojai. Ši tarnyba teikia emocinę paramą, informaciją ir praktinę pagalbą asmenims, kurie nukentėjo nuo nusikalstamų veikų, buvo jų liudytojai ar buvo kaip kitaip jų paveikti, siūlydama bendruomenės ir liudytojų paslaugas bei pagalbą kreipiantis dėl kompensacijos. Jūs galite pasinaudoti šios tarnybos paslaugomis net ir tuomet, jei Jūs nepageidaujate pranešti apie nusikaltimą. Ji gali Jus nukreipti pas paramos paslaugas teikiančius specialistus, jei tai taikytina ir įmanoma. NSPCC jaunųjų liudytojų tarnyba² teikia paramą ir informaciją vaikams ir jaunuoliams iki 18 metų amžiaus, kuriems gali tekti duoti parodymus teisme. Ši paslauga taip pat skirta padėti tėvams ir globėjams palaikant savo vaikus ar paauglius teismo proceso metu.

Norėdami konfidencialiai pasikalbėti apie tai, kas Jums atsitiko arba apie tai, dėl ko nerimaujate, galite skambinti ŠA paramos nukentėjusiesiems tarnybai telefonu 028 9024 3133. Papildomą pagalbą taip pat galima gauti pagal konkrečias nusikalstamų veikų rūšis ar nukentėjusiųjų asmenų poreikius:

Vaikams ir jaunuoliams:

- *NSPCC Northern Ireland* (Nacionalinė smurto prieš vaikus prevencijos ir vaikų teisių apsaugos tarnyba), tel.: 028 9035 1135;
- *NSPCC Young Witness Service* (jaunieji liudytojai teisme), tel.: 028 9448 7533.

Smurtas ir prievarta šeimoje:

- visa parą veikianči smurto šeimoje ir seksualinės prievartos pagalbos linija, tel.: 0808 802 1414;
- pagalba moterims (ang. Women's Aid), tel.: 028 9024 9041;
- patariamasis projektams vyrams (ang. Men's Advisory Project), tel.: 028 9024 1929.

Neapykantos nusikaltimai:

- išsamią informaciją apie neapykantos nusikaltimų advokatus galima rasti Nukentėjusiųjų chartijos **C priede** arba interneto svetainėje

¹ www.victimsupportni.co.uk/

² www.nspcc.org.uk/what-we-do/the-work-we-do/services-for-children/young-witness-service/young-witness-service_wda100687.html

www.nidirect.gov.uk/victimssupportorganisations. Be to, teisinės pagalbos koordinatorius gali Jus nukreipti pas reikalingą advokatą.

Žmogžudystė arba neatsargus gyvybės atėmimas:

- *Cruse Bereavement Care (Šeimos paramos centras netekus artimo)*, tel.: 028 9079 2419 arba 0844 477 9400;
- Pagalba įvykdžiusiems žmogžudystę ar neatsargiai atėmusiems gyvybę ŠA (Support after Murder and Manslaughter NI), tel. 028 9442 9009.
- *Care for the Family (Šeimos rūpybos centras)* 028 9262 8050.

Mirtis dėl eismo įvykio:

- *Brake (Saugaus eismo centras)*, tel. 0845 603 8570;
- *Cruse Bereavement Care (Šeimos paramos centras netekus artimo)*, tel.: 028 9079 2419 arba 0844 477 9400.

Seksualinė prievarta ir smurtas:

- visa parą veikianti smurto šeimoje ir seksualinės prievartos pagalbos linija, tel. 0808 802 1414;
- *Nexus (paramos centras nukentėjusiesiems nuo seksualinės prievartos)*, tel. 028 9032 6803;
- *The Rowan Sexual Assault Referral Centre (ŠA paramos centras patyrusiems seksualinę prievartą)*, tel. 0800 389 4424.

Prekyba žmonėmis:

- visą parą veikianti migrantų pagalbos linija (ang. Migrant Help), tel.: 077 6666 8781 ir 013 0420 3977;
- visą parą veikianti šiuolaikinės vergovės pagalbos linija (ang. Modern slavery), tel. 0800 0121 700;
- taip pat žiūrėkite „Smurtas šeimoje“ nuorodas.

Paramos organizacijų kontaktinius duomenis, įskaitant specialistų paramos paslaugų organizacijas, galima rasti **Nukentėjusiųjų chartijos C priede** arba internete adresu www.nidirect.gov.uk/victimssupportorganisations.

Teisė būti suprastam

Jūs **turite teisę** reikalauti, kad paslaugų teikėjai imtųsi reikiamų priemonių tam, kad padėtų Jums suprasti tai, ką jie sako Jums, ir užtikrinti, kad jie supranta tai, ką Jūs sakote jiems (pavyzdžiui, naudotis registruoto tarpininko (ang. Registered Intermediary) paslaugomis, kai duodate parodymus policijai arba teisme).

Jūsų sąveikavimo su baudžiamosios teisenos sistema metu, Jūs **turite teisę** naudotis nemokamomis vertimo raštu ar žodžiu paslaugomis, jei to pareikalaujate¹ ir nekalbate ar nesuprantate angliškai, toliau nurodytais atvejais:

- kai pranešate apie nusikaltimą;
- kai Jums teikiamas nusikaltimo pripažinimas;
- kai duodate parodymus;
- kai Jums teikiama informacija apie nustatytą pagrindinių teismo posėdžių

¹ Galite to pareikalauti pats arba Jūsų vardu to gali pareikalauti kitas asmuo.

(teismo proceso, apeliacijų teikimo ir nuosprendžio paskelbimo) datą, laiką ir vietą; ir

- kai Jums teikiama informacija apie atitinkamų paleidimo už užstatą posėdžių (kai tai tiesiogiai susiję su Jumis) ir teismo proceso rezultatus.

Jūs galite prašyti, kad informacija apie Jūsų bylos eigą būtų teikiama tokia forma, kuri geriausiai atitinka Jūsų poreikius (pavyzdžiui, telefonu, elektroniniu paštu arba raštu). Jūs **turite teisę** atsivesti Jūsų pasirinktą asmenį, kuris Jus palaikytų susitinkant su paslaugų teikėjais, išskyrus atvejus, kai tai nebūtų geriausia Jūsų labai arba galėtų neigiamai paveikti bylą. Jūs taip pat **turite teisę** į įvairias paslaugas ir pagalbą, jei Jūsų įprastinė gyvenamoji vieta yra kitoje ES valstybėje.

Pranešimas apie nusikalstamą veiką

Jūs galite pranešti policijai apie nusikalstamą veiką tokiais būdais:

Kritiški atvejai: kritiškas atvejis skambinkite numeriu 999 arba, jei esate tekstinio telefono naudotojas, numeriu 18000. Tokie atvejai apima įvykius, kai padaromi sunkūs sužalojimai ar nusikalstama veika tebevyksta ir įtariamieji yra nusikaltimo vietoje.

Nekritiški atvejai: jei dėl įvykio nereikia imtis neatidėliotinių veiksmų, skambinkite numeriu 101.

Neapykantos nusikaltimai: jei dėl įvykio nereikia imtis neatidėliotinių veiksmų, skambinkite numeriu 101, po to pasirinkite 2. Apie neapykantos nusikaltimus galite pranešti ir internetu (www.urzone.com/hatecrime/hatecrime.asp). Tai yra papildomas būdas pranešti apie nusikaltimą šalia kitų šiame skyriuje išdėstytų būdų.

Trečiųjų šalių pranešimai: Jei tikrai nenorite ar negalite pranešti apie nusikalstamą veiką pats, kitas asmuo, pavyzdžiui, šeimos narys, atstovas ar savanoriška organizacija, gali tai padaryti už Jus. Jie užmėgs pirminį kontaktą su policija. Tolimesnėje bylos eigoje turėsite dalyvauti ir Jūs.

Nusikaltimų stabdytojai (ang. Crimestoppers): Jei nenorite atskleisti savo vardo, galite pranešti apie nusikalstamą veiką anonimiškai paskambinę Nusikaltimų stabdytojų labdaros linijos nemokamu pagalbos numeriu 0800 555 111. Šios paslaugos teikėjai veikia nepriklausomai nuo policijos.

Skambinant į vietos policijos nuovadą: jei dėl įvykio nereikia imtis skubių veiksmų, galite apie tai pranešti ir į vietos policijos nuovadą darbo valandų metu.

Incidentas uosto arba aerouoste: jei incidentas įvyko Belfasto tarptautiniame aerouoste arba Belfasto uoste, turėtumėte susisiekti su Belfasto tarptautinio aerouosto policijos skyriumi telefonu 028 9448 4400 (4412)/mobiliu telefonu 077 1081 9183 arba Belfasto uosto policija telefonu 028 9055 3000. Įvykus rimtiems ir sunkiems nusikaltimams, pavyzdžiui, žmogžudystei, terorizmo aktui ar ginkluotam apiplėšimui, apie tai taip pat galima pranešti Šiaurės Airijos policijai. Apie Belfasto miesto aerouoste įvykusius incidentus taip pat reikėtų informuoti ŠA policijos skyrių aukščiau nurodytais kontaktiniais telefonais.

Policijos ombudsmenas: jei manote, kad nusikalstama veika buvo padaryta policijos pareigūno, turėtumėte apie tai pranešti policijos ombudsmenui, kuris atliks

tyrimą ir gali pateikti rekomendacijas dėl baudžiamojo persekiojimo Generaliniam prokurorui.

Jei pranešate policijai apie nusikalstamą veiką, Jūs **turite teisę** gauti informaciją apie tai, ko galite tikėtis iš baudžiamosios teisenos sistemos, pavyzdžiui, gauti informacinį leidinuką su nukentėjusiesiems nuo nusikalstamų veikų skirta informacija, arba interneto svetainės, kurioje patalpinta tokia informacija, adresą kuo skubiau¹. Tokia informacija apima specialistų paramos paslaugas teikiančių organizacijų kontaktinius duomenis. Policija taip pat pateiks Jums nusikalstamos veikos nuorodinį numerį.

Jūs **turite teisę** reikalauti, kad policija perduotų Jūsų duomenis paramos paslaugų nukentėjusiesiems asmenims teikėjui tam, kad būtų galima suteikti Jums informaciją apie Jums prieinamas paramos paslaugas, įskaitant specialistų paramos paslaugas. Jūs neprivalote pasinaudoti šiomis paslaugomis.

Policijos tyrimas

Jūs **turite teisę** reikalauti, kad policija atsižvelgtų į Jūsų poreikius nustatant ar Jums reikia papildomos pagalbos, kad galėtumėte pateikti įrodymus policijai ar teisme geriausiu būdu, jei reikia, įskaitant specialiąsias priemones.

Policija gali Jūsų paprašyti pateikti liudytojo pareiškimą, kuriame atpasakojama, kas atsitiko nusikalstamos veikos metu. Jame pateikiama išsami informacija apie tokius dalykus kaip, pavyzdžiui, nusikalstamos veikos vyksmo laikas bei vieta ir tai, ką jūs matėte.

Jūs **turite teisę** būti apklausiamas policijos kaip įmanoma mažiau – tik tiek kartų, kiek tai yra tikrai būtina tyrimui. Taip pat turite teisę dalyvauti tokiose apklausose kartu su Jūsų pasirinktu asmeniu (išskyrus atvejus, kai tai trukdytų policijos tyrimui).

Policija turėtų Jus informuoti apie tyrimo vykdymo pažangą. Jūs **turite teisę** per 10 dienų gauti iš policijos naujausią informaciją apie tai, kokių veiksmų imamasi su Jumis susijusiai nusikalstamai veikai tirti. Jei tikslinga, jie ir toliau teiks Jums tokią informaciją ir suderins su Jumis jos teikimo laiką. Policija Jums praneš, jei kas nors bus sulaikytas arba jei įtariamajam bus pareikšti kaltinimai ar įteiktas šaukimas atvykti į teismą. Jums taip pat bus pranešta apie sprendimą nutraukti tyrimą.

Jūs **turite teisę** kuo greičiau atgauti savo turtą, jei jis buvo paimtas kaip įrodymas, išskyrus atvejus, kai toks turtas reikalingas vykdant tyrimą arba teismo proceso metu, kai turtas įgytas neteisėtu būdu, kai pats turtas yra neteisėtas arba kai jo grąžinimas prilygtų teisės pažeidimui.

Specialiosios priemonės

---

¹ Vadovaujantis šiuo dokumentu sąvoka „kuo skubiau“ reiškia „per penkias darbo dienas“. Šis terminas apima penkias paslaugų teikimo darbo dienas, kai suteikiama informacija arba pranešamas sprendimas, priimamas sprendimas arba informuojama apie bylos baigtį.

Jei esate pažeidžiamas ar įbaugintas nukentėjusysis¹ ar turite ypatingų poreikių, kurie Jums buvo nustatyti individualiai, galite prašyti, kad prokuratūra apsvarstytų ar specialiosios priemonės² yra tinkamos padėti Jums pateikti įrodymus geriausiu būdu. Jūs turite teisę reikalauti, kad informacija apie specialiąsias priemones būtų Jums paaiškinta, jei tokios priemonės gali būti taikomos. Į Jūsų nuomonę dėl noro pasinaudoti ar nepasinaudoti teikiama parama ar taikomomis specialiosiomis priemonėmis bus atsižvelgiama. Prireikus, prokuratūra kreipsis į teisėją dėl specialiųjų priemonių. Galutinį sprendimą apie tai, ar taikyti kurią vieną ar keletą specialiųjų priemonių, priima teisėjas. Šioms priemonėms priskiriama:

- ekranai / užuolaidos teismo salėje, sudarantys sąlygas nematyti atsakovo, o kai kuriais atvejais ir kitų teismo salėje esančių asmenų, kai Jūs duodate parodymus;
- tiesioginis vaizdo ryšys, sudarantis Jums sąlygas duoti parodymus nesant teismo salėje;
- privačiai duodami parodymai – asmenys iš teismo salės gali būti pašalinti, jei tiriama byla susijusi su seksualine prievarta, prekyba žmonėmis ar vergove arba jei teismas yra tikras, kad kažkas gali bandyti jus įbauginti;
- byloje dalyvaujančių advokatų ir teisėjų perukų ir mantijų pašalinimas;
- vaizdo įrašuose pateikiamų pareiškimų naudojimas;
- registruoto tarpininko pagalba (asmens, padedančio Jums duoti parodymus, jei turite didelių bendravimo sunkumų); ir
- komunikacijos priemonių naudojimas.

Sprendimas patraukti baudžiamojon atsakomybėn

Kai apie nusikalstamą veiką buvo pranešta policijai, tyrimo metu gali atsirasti pagrindas patraukti įtariamąjį baudžiamojon atsakomybėn. Sprendimą dėl patraukimo baudžiamojon atsakomybėn priima prokuratūra, remiantis patraukimo baudžiamojon atsakomybėn tyrimu, kuris susideda iš dviejų elementų:

- Įrodymų tyrimas – ar yra pakankamai įrodymų daryti pagrįstą kaltinamojo nuosprendžio prielaidą?
- Viešojo intereso tyrimas – ar patraukimas baudžiamojon atsakomybėn atitinka viešąjį interesą?

Jūs **turite teisę** gauti iš Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyriaus (ang. Victim and Witness Care Unit) informaciją apie tai, ar įtariamasis bus patrauktas baudžiamojon atsakomybėn, apie sprendimo nepatraukti įtariamojo baudžiamojon atsakomybėn priežastis, jei priimamas toks sprendimas, ir prašyti persvarstyti tokį sprendimą. Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyrius yra vienintelis nukentėjusiųjų ir liudytojų informavimo kontaktinis punktas nuo tada, kai Prokuratūra gauna tyrimo bylą iki apeliacijų nagrinėjimo pabaigos. Vienas iš darbuotojų bus paskirtas Jūsų bylos pareigūnu ir Jums bus suteikti jo kontaktiniai duomenys, kad galėtumėte į jį kreiptis visais su byla susijusiais klausimais. Jis teiks Jums paslaugas tol, kol bylos nagrinėjimas bus baigtas.

¹ Pažeidžiamas nukentėjusysis, kai tai susiję su parodymu teikimu, yra asmuo neturintis 18 metų nusikalstamos veikos vykdymo metu arba asmuo, kurio parodymų kokybę tikėtinai paveiktų psichikos sveikatos problemos, mokymosi ar bendravimo sutrikimai ar fizinė negalia. Įbaugintas nukentėjusysis, yra asmuo, kurio parodymų kokybę tikėtinai paveiktų baimė liudyti ar liudijimo sukeliama kančia. Nukentėjusieji nuo seksualinės prievartos, prekybos žmonėmis ir vergijos automatiškai patenka į šią kategoriją.

² www.psnj.police.uk/special_measures_leaflet.pdf

Asmeninis nukentėjusiojo pareiškimas

Asmeninis nukentėjusiojo pareiškimas yra rašytinis pareiškimas teismui apie tai, kaip nusikalstama veika Jus paveikė arba tebeveikia. Jūs **turite teisę** reikalauti, kad Jums būtų suteikta galimybė pateikti asmeninį nukentėjusiojo pareiškimą, jei byla bus nagrinėjama teisme. Kai bus priimtas sprendimas dėl asmens patraukimo baudžiamojon atsakomybėn, Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyrius atsiųs Jums lankstinuką apie tokį pareiškimą. Asmeninis nukentėjusiojo pareiškimas suteikia Jums galimybę pateikti savo požiūrį ir būti išklausytam baudžiamojo proceso metu. Jūs galite savo nuožiūra nuspręsti ar pateiksite šį pareiškimą – neprivalote to daryti, jei nenorite.

Asmeninis nukentėjusiojo pareiškimas sudaro Jums sąlygas savais žodžiais paaiškinti, kaip nusikalstama veika Jus paveikė arba tebeveikia, pavyzdžiui, fiziškai, emociškai, finansiškai ar bet koku kitu būdu. Jei pildote pareiškimą ir nesate nukentėjusysis arba artimojo netekusios šeimos narys, pavyzdžiui, vienas iš tėvų arba atstovas, galite nusakyti kaip nusikalstama veika paveikė tiek Jus, tiek nukentėjusįjį. Jūs neturėtumėte reikšti savo požiūrio apie atsakovą ar bausmę, kuri Jūsų nuomone turėtų būti skirta.

Asmeninis nukentėjusiojo pareiškimas bus naudojamas teisme, jei atsakovas bus pripažintas kaltu arba prisipažins kaltu. Pareiškimą peržiūrės prokuroras, atsakovas, jo teisinis atstovas ir teisėjas. Kai kuriais atvejais, kai teismai bylą išnagrinėja labai sparčiai, gali būti neįmanoma apsvarstyti asmeninio nukentėjusiojo pareiškimo.

Dalyvavimas teisme

Jei Jūsų byla nukreipiama į teismą, Jūs galite būti pakviestas liudyti teisme. Įprastai Jums nereikės duoti parodymų, jeigu atsakovas prisipažins kaltu. Jei atsakovas nepripažins kaltu, Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyrius praneš Jums ar turėsite atvykti į teismą duoti parodymų.

Jūs **turite teisę** gauti iš Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyriaus informaciją apie pagrindinių teismo posėdžių (teismo proceso, nuosprendžio paskelbimo ir apeliacijų teikimo) laiką, datą bei vietą ir apie tai, ar atsakovas buvo išleistas teismo už užstatą ar bus laikomas suimtas iki teismo pradžios. Jums bus pranešta, jei šie bylos svarstymo posėdžiai neįvyks numatytu laiku (bus atidėti) ir apie tokio atidėjimo priežastis. Kai kuriais atvejais tai gali būti įmanoma padaryti tik numatytą svarstymo dieną, jei Jūs esate teisme arba vėliau, jei Jūs nėra teisme.

Jūs **turite teisę** sužinoti ar Jums reiks duoti parodymus teisme ir gauti informaciją, kuri padės jums tam pasiruošti. Jūs **turite teisę** aptarti visus jums iškilusius poreikius su savo bylos pareigūnu Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyriuje ir būti nukreiptas pas atitinkamus paramos nukentėjusiesiems paslaugų teikėjus, jei tai taikytina. Tai apima galimybę pasinaudoti specialiosiomis priemonėmis, kurios apima priemones skirtas padėti jums pateikti savo parodymus geriausiu jums būdu. Jūs **turite teisę** prašyti paramos nukentėjusiesiems paslaugų teikėjų organizuoti supažindinimo su teismu apsilankymą prieš pradėdant nagrinėti bylą. Jie taip pat gali Jums patarti dėl specialistų teikiamos paramos paslaugų prieinamumo.

Teismo procesas

Jei duodate parodymus, paprastai galite stebėti teismo procesą tik po to, kai tai atlikote. Jei neduodate parodymų byloje, paprastai galite stebėti teismo procesą nuo jo pradžios, išskyrus atvejus, kai teisėjas nurodė, vieši stebėtojai būtų pašalinti.

Parodymų davimas

Jei nukentėjote nuo nusikalstamos veikos ir duodate parodymus teisme, Jūs **turite teisę**:

- internete peržiūrėti vaizdo įrašą apie tai, kas paprastai vyksta teismo metu¹;
- esant galimybei, prieš teismo procesą pasimokyti naudotis tiesioginio ryšio nuorodos priemone, jei turėsite naudotis šia priemone duodami parodymus;
- prašyti Šiaurės Airijos teismų ir tribunolų tarnybos (ang. Northern Ireland Courts and Tribunals Service), kad Jums būtų leista įeiti į pastatą per kitą įėjimą, nei įeis atsakovas ir sėdėti atskiroje laukimo vietoje, jei tai įmanoma;
- būti apsaugotas nuo kontakto su atsakovu teisme, jei tai įmanoma;
- susitikti su paramos nukentėjusiesiems paslaugų teikėju iš karto atvykus į teismą, jei to prašėte ir dėl to buvo susitarta prieš Jums atvykstant į teismą;
- reikalauti, kad prokuratūros tarnybos prokuroras ar atstovas nurodytų, kiek laiko Jums gali tekti laukti, kol galėsite duoti parodymus, ir dienos bėgyje nuolatos patikslintų ši laiką, jei leidžia aplinkybės ir yra įmanoma tai padaryti;
- gauti paaiškinimą iš prokuratūros tarnybos prokuroro arba atstovo, jei uždelsiama ilgiau, nei tikėtasi, jei įmanoma;
- reikalauti iš Šiaurės Airijos teismų ir tribunolų tarnybos Jums skirtų specialiųjų priemonių įgyvendinimo, jei tokios priemonės teismo buvo paskirtos;
- gauti atsakymus į klausimus apie teismą iš paramos nukentėjusiesiems paslaugų teikėjo arba būti šio teikėjo nukreiptiems pas asmenis, galinčius atsakyti į Jūsų klausimus.

Nuosprendis

Jūs turite teisę gauti informaciją iš Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyriaus (ang. Victim and Witness Care Unit) apie teismo proceso rezultatus, nuosprendį ir jo išaiškinimą (pavyzdžiui, kad asmuo pripažintas kaltu dėl tam tikrų nusikalstamų veikų ir nuteistas). Jūs **turite teisę** būti informuotas kuo skubiau, kai Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyriui pranešama apie priimtą sprendimą.

Jei pažeidėjas pateikia apeliaciją dėl nuosprendžio ar nuteisimo, Jūs turite teisę gauti informaciją apie tai iš Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyriaus. Šis skyrius turėtų Jums pranešti, kada ir kur vyks apeliacijos nagrinėjimas ir šio nagrinėjimo rezultatai. Jūs taip pat turite teisę gauti iš Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyriaus informaciją apie tai, kada ir kaip galite reikalauti kompensuoti išlaidas, kurias patyrėte dėl kvietimo liudyti teisme. PPS (prokuratūros tarnybos) gaires ir išlaidų įkainius galima rasti internete adresu www.ppsni.gov.uk. Jūs turite teisę į visų apmokėtinų išlaidų, kurias patyrėte duodami parodymus teisme arba atvykdami į teismą duoti parodymų, atlyginimą.

Po teismo proceso

Teismo procesui pasibaigus, Jūs galite būti nukreipti į paramos nukentėjusiesiems tarnybą, jei tai taikytina ir įmanoma. Paslaugos yra prieinamos prieš baudžiamosios

¹ www.nidirect.gov.uk/index/information-and-services/crime-justice-and-the-law/going-to-court.htm

bylos nagrinėjimą, jo metu ir atitinkamą laikotarpį po jo. Jūsų šeimos nariai taip pat **turi teisę** gauti šias paslaugas, priklausomai nuo jų poreikio ir Jūsų patirtos žalos masto.

Kompensacija

Jei Jūs tapote smurtinio nusikaltimo auka, Jums gali būti skiriama kompensacija ir Jūs **turite teisę** šiuo klausimu kreiptis į Kompensacijų tarnybą (ang. Compensation Services). Jūs turite pateikti prašymą dėl kompensacijos per du metus nuo žalą sukėlusio įvykio dienos. ŠA pagalbos nukentėjusiesiems tarnyba (ang. Victim Support NI) gali suteikti jums informaciją, konsultacijas ir paramą pareikalavimo kompensacijai gauti proceso metu. Jei pageidaujate, galite naudotis advokato paslaugomis, tačiau tokia pati konfidencialiai teikiama paslauga yra nemokama, jei ją teikia ŠA pagalbos nukentėjusiesiems tarnyba, ir tuo atveju Jūs gaunate visą Jums paskirtą sumą be jokių atskaitymų. Jūs **galite** prašyti ŠA pagalbos nukentėjusiesiems tarnybos pagalbos pildant ir tvarkant Jūsų prašymą.

Jei pasakėte Teisingumo departamento Kompensacijų tarnybai, kad norite pateikti prašymą dėl kompensacijos, Jūs **turite teisę** gauti iš jos informaciją, kurios Jums reikia norint užpildyti prašymo formą, įskaitant aiškią informaciją apie tai, kaip ir kokiomis sąlygomis galima gauti kompensaciją.

Nukentėjusiųjų informavimo sistema

Jei pažeidėjas yra nuteisiamas kalėti, apribojimo tvarka yra ligoninėje arba yra probacijos priežiūroje šešis mėnesius ar ilgiau, Jūs turite teisę gauti iš Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyriaus (ang. Victim and Witness Care Unit) informaciją apie galimybę naudotis atitinkamomis nukentėjusiųjų informavimo sistemomis po apkaltinamojo nuosprendžio. Jei Jums dar nėra 18 metų, pasinaudoti šia paslauga Jūsų vardu gali Jūsų šeimos narys ar atstovas.

Jūs taip pat **turite teisę** kreiptis tiesiogiai į Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyrių, jei norite gauti informaciją apie pažeidėjo paleidimą ar priežiūrą. Norėdami būti informuoti apie pažeidėjo paleidimą (įskaitant laikiną paleidimą) arba priežiūrą, Jūs turite užsiregistruoti šiame skyriuje. Tai neįvyksta savaime. Užsiregistravę sistemoje, Jūs **turite teisę** gauti informaciją apie tai, kada pažeidėjas yra paleidžiamas iš kalnimo vietos ar ligoninės arba kada jam skiriama priežiūra, kaip nuosprendžio dalis, arba apie visus kitus laikinojo paleidimo laikotarpius.

Jūs taip pat **turite teisę** turėti galimybę pateikti Nukentėjusiųjų ir liudytojų priežiūros skyriui savo nuomonę arba užregistruoti nuogastavimus dėl savo asmens saugumo ir reikalauti, kad į šią informaciją būtų atsižvelgta vertinimo procese, kai pažeidėjas pateikia prašymą dėl laikino paleidimo arba jį ruošiamasi paleisti lygtinai.

Atkuriamasis teisingumas

Kaip nukentėjusiajam nuo nusikalstamos veikos, Jums gali būti suteikta galimybė dalyvauti atkuriamajame teisingume, kurio tikslas yra pabandyti padėti atitaisyti nusikalstamos veikos sukeltą žalą. Atkuriamojo teisingumo procese dalyvaujantys nukentėjusieji turi galimybę papasakoti kas atsitiko ir paaiškinti kokį poveikį padarė nusikalstama veika. Šis procesas yra visiškai savanoriškas ir Jūs neprivalote jame dalyvauti. Atkuriamasis teisingumas gali reikšti, kad Jums teks tiesiogiai ar netiesiogiai bendrauti su pažeidėju. Jei dalyvaujate programose, kuriose tenka

bendrauti su pažeidėju, Jūs **turite teisę** reikalauti, kad būtų imtasi priemonių siekiant Jus apsaugoti.

Jei pažeidėjas dar nėra sulaukęs 18 metų, Jaunimo teisingumo agentūra (ang. Youth Justice Agency) gali surengti jaunimo konferenciją. Į tai bus įtrauktas jaunimo konferencijų koordinatorius, kuris tokį susirinkimą organizuos ir jame dalyvaus. Kitų dalyvių tarpe bus jaunas pažeidėjas bei su juo susijęs ir tinkamas dalyvauti suaugęs asmuo, paprastai vienas iš tėvų, ir apmokytas dalyvauti jaunimo konferencijose policijos pareigūnas. Konferencijoje gali dalyvauti ir kiti asmenys, pavyzdžiui, pažeidėjo advokatas, socialinis darbuotojas ar jaunimo darbuotojas ar asmuo, kas gali atstovauti bendruomenės požiūriui.

Kai pažeidėjui yra daugiau negu 18 metų, Jums gali būti pasiūlyta galimybė dalyvauti atkuriamojo teisingumo intervencijose (pagal Probacijos tarybos Šiaurės Airijai (ang. Probation Board for Northern Ireland) arba Šiaurės Airijos kalėjimų tarnybos (ang. Northern Ireland Prison Service) siūlymą), jei asmuo buvo nuteistas kalėti ar jam vėliau suteikiamas priežiūros laikotarpis – probacijos ar paleidimo lygtinai.

Skundų teikimas

Jūs **turite teisę** į orų ir pagarbų visų paslaugų teikėjų elgesį, kai jie teikia Jums paramą ir paslaugas kaip nukentėjusiajam pagal Nukentėjusiųjų chartiją. Jei taip nėra arba jei Jums pagal Chartiją priklausančios paslaugos nėra teikiamos, Jūs **turite teisę** pareikalauti paslaugų teikėjo paaiškinimo šiuo klausimu. Jūs taip pat **turite teisę** gauti informaciją iš visų paslaugų teikėjų apie jų skundų teikimo tvarką. Paslaugų teikėjo vidaus skundų tarnyba turėtų tokius reikalus spręsti sparčiai ir tinkamai. Jei esate nepatenkinti gautu atsakymu, galite pateikti šį reikalą svarstyti nepriklausomai institucijai, pavyzdžiui, Šiaurės Airijos ombudsmenui (ang. Northern Ireland Ombudsman), policijos ombudsmenui (ang. Police Ombudsman) ar nepriklausomam skundų vertintojui (ang. Independent Assessor of Complaints)¹. Kontaktiniai duomenys, skirti teikti skundams apie paslaugų teikėjus, įskaitant skundų teikimą nepriklausomoms institucijoms, yra pateikti Nukentėjusiųjų chartijos **B priedo 10 skyriuje** arba internete adresu www.nidirect.gov.uk/victimcharter arba www.nidirect.gov.uk/victimcontacts.

Alternatyvūs formatai

Ši santrauka paremta visu Nukentėjusiųjų chartijos turiniu. Yra ir supaprastinta santraukos versija bei chartijos vadovas jauniems asmenims. Šis santraukos dokumentas ir Informacija nukentėjusiems nuo nusikalstamų veiklų yra prieinami ir daugeliu kitų kalbų neįskaitant anglų kalbos (Latvių, Lietuvių, mandarinų, lenkų, portugalų ir rumunų)². Dokumentus galima rasti adresu www.nidirect.gov.uk/victimcharter. Spausdintines kopijas ir kopijas kitais formatais (įskaitant Brailio raštu, stambiais rašmenimis, kita kalba, nei nurodyta, ir t.t.) galima gauti pateikus paraišką. Jei jums būtų naudinga turėti kurio nors iš šių dokumentų alternatyvų formatą, praneškite mums ir mes padarysime viską, kad jums padėtume. Susisiekti galite:

Adresas:

¹ Visus policijos skundus nagrinėja Policijos ombudsmenas Šiaurės Airijai.

² Kalbų pasirinkimas pagrįstas tomis kalbomis, kurioms baudžiamosios teisenos sistemai (policijos tyrimo ir teismo nagrinėjimo etapuose) dažniausiai prireikia vertėjo.

Victims and Witnesses Branch
Department of Justice
Castle Buildings
Stormont Estate
Belfast, BT4 3SG
Šiaurės Airija

Tel. 028 9052 0550

Tekst. tel. 028 9052 7668

El. p. DOJVictW@dojni.x.gsi.gov.uk